

Nem hiányozhat az autonómia

Néppárti konferencia Brüsszelben a nemzeti kisebbségek jövőbeni helyzetéről

A hátrányos megkülönböztetés tiltásának jegyében tanácskoztak Brüsszelben néppárti képviselők az európai őshonos kisebbségek helyzetéről. A tagállamok egyelőre azonban nem engednék át kisebbségi ügyekben több ellenőrzési jogot az Európai Bizottságnak.

Kisebbségi jogokról tanácskoztak május 16-án határontúli néppárti magyar képviselők azon a brüsszeli konferencián, amelynek házigazdája Csáky Pál volt. A rendezvény kiindulópontja az a rövid EP határozat, amelyet a nemzeti kisebbségek védelméről és hátrányos megkülönböztetésük tiltásáról fogadott el 2018 február hetedikén az Európai Parlament plénuma. A hogyan tovább jegyében felvetett kérdésekre a magyarok mellett Josep-Maria Terricabras katalán és Nils Torvalds finnországi svéd képviselő is kifejtette álláspontját. A Minority Safepack érdekében tartott, nemzetközileg támogatott aláírásgyűjtés eredményes lezárása is azt bizonyítja, hogy az Európai Unióban élő ötven millió őshonos kisebbségi polgár jogait az Uniónak tiszteletben kell tartania. Ennek tükrében fogalmazódott meg az az igény, hogy az Európai Parlament és az Európai Bizottság olyan jogi keretek létrehozásával szavatolja a nemzeti közösségek jogait, amelyek szankciókat is tartalmaznak, például kötelezettség-szegési eljárás elindítását.

Többcsíkú védelmi rendszer

A tanácskozást a felvidéki Magyar Közösség Pártjának (MKP) elnöke, Menyhárt József vezette fel. Kifejtette: az európai kisebbségek többrétegűsége és történelmi múltjuk különbözősége miatt elvárásai is eltérőek. Szükségét látta egy többcsíkú védelmi rendszer alkalmazásának és elsősorban a tagállamok által vállalt kötelezettségek betartásának, mivel a gyakorlati tapasztalatok szerint a tagállamok ezt rendszeresen megkerülik, ellenállnak, miközben az Unió kibúvókkal menti ki tértelenségét. A kérdés rendezését megnehezíti az állandó párbeszéd hiánya, a nyugatiak és keletiek eltérő felfogása a kisebbségekről. Ennek feloldását a kérdés napirenden tartásában látta.

Ennek kapcsán a katalán Josep-Maria Terricabras azt hangsúlyozta, hogy minden kisebbség egyenlő, így egyenlő jogok illetik meg, ellenkező esetben csorbulna a demokrácia intézménye, ezért paradox módon a demokratikus választások sem jelentenek megoldást mindenre, mivel a győzteseknek nincs mindenben igazuk, főként ha kisebbségellenes beállítottságúak. A megoldás szerinte a diszkrimináció minden fajtájának a hatékonyabb felszámolása, megfele-

lő szabályok foganatosítása révén a közösségi élet minden területén. Tagjainak egésze adja a közösséget annak minden diverzitásával, így minden kisebbségi csoportnak joga van a tiszteletre és az egyenlőségre, ezért a döntéseket a kisebbségek bevonásával kell meghozni. A demokrácia megőrzése érdekében a többségnek és a kisebbségnek szüksége van egymásra – szögezte le a képviselő.

A negatív görög példa

Nils Torvalds negatív példaként említette a görögországi helyzetet, ahol a másik elfogadása komoly ellenállásba ütközik, nem csak a politikai körökön belül, hanem széles társadalmi szinten is. Az 1999-ben készült jelentés óta semmi sem változott, a kisebbségek létének elfogadására tett erőfeszítések elutasításba fulladnak. A helyzet nem kivételes, más tagországokban is hasonló a helyzet, kirívó példa a hétmillió európai roma közösség állapota vagy a balti oroszok rendezetlen ügye. Túl sok idő veszett el a kisebbségi jogok felszínes biztosítása terén, az Uniónak a kérdés súlyossága miatt felelőssége és kötelessége a változtatás – véli a svéd politikus.

A tagországok akaratától függ

Az Európai Bizottság megbízottjaként Irena Moozova, az esélyegyenlőségi tárca igazgatója kifejtette, a Bizottság ugyan nagy figyelemmel kíséri a kisebbségek helyzetét, de a kérdésben korlátozott képesítéssel bír, mivel az a tagál-

A néppárti magyar képviselők közösségi jogokat kérnek Brüsszelben

lamok kompetenciába tartozik, ugyanakkor az EB az alapjogok betartása mellett áll, de kötelezettségi szinten nincs elegendő mozgáster. Felléphet a raszista, xenofób, vallási, egészségügyi, szexuális orientáltságú diszkrimináció ellen, amelynek áldozatai adott esetben valamely nemzeti közösség tagjait is sújthatja. A helyzet megváltoztatására nem tapasztalható olyan irányú hajlamosság, hogy a tagállamok több kompetenciát engednének át kisebbségi ügyekben a Bizottságnak – hívta fel a figyelmet az igazgató asszony.

Magyarország miniszterelnöki megbízottja, Szili Katalin bevezetőül Juncker EB-főbiztost idézte, aki szerint „nem lehetnek másodosztályú polgárok Európában”, majd feltette a kérdést, hogy ez valós állapot-e? Véleménye szerint nagyobb tere van a bevándorlókérdésnek, mint az őshonos kisebbségek helyzetét érintő problémáknak, ezért a februári határozat – amely korszakos fontosságú –, végrehajtási ellenőrzés hiányában félt, hogy nem érvényesül. Kitért a magyar nem-

zetpolitika azon igyekezetére, amelynek része a felelősség a határontúli magyarokért, ennek értelmében megalapozott az öngazgatás és az autonómia intézményének igénye is.

A Minority Safepack eredménye kapcsán a FUEN elnöke, Vincze Lóránt bizakodással tekint a jövőbe, megítélése szerint az EB nem zárkozhat el több mint egy millió polgár követelése elől, a kérdés megoldása céljából nyilvános meghallgatás keretében párbeszédre kéri fel a Bizottságot. A magyar kormány részéről további magasfokú képviselő szólalt fel Kalmár Ferenc miniszteri biztos személyében, aki az ország szomszédságpolitikájának a fejlesztését látja el. Ismertette azokat a dokumentumokat, amelyekkel Magyarország az Európa Tanácsban érvel a kisebbségek ügyében. Az ET alapelveit az EU-nak is figyelembe kéne vennie, ha egyáltalán a kisebbségi jogok megadását akarja. Szorgalmazta az ET kisebbségi jogi normáinak átvételét, amelyek kimunkált alapelvek – mint az identitás védelme, az egyéni és kollektív jogok, az asszimilációs politika tilalma –, természetesen az érintett és érdekelt felek bevonásával. Lényeges előrelépés lenne, ha az ET dokumentaiban foglaltakat felelősségre vonási intézkedések is bővítenék. A jelenlegi helyzet azt szemlélteti, hogyha a korábban vállalt kötelezettségeket a tagállamok semmibe veszik, az a kisebbségek hanyatlását vonja maga után. Az autonómiák megadása lenne az egyik kiút az önkormányzati Charta szellemében.

Alacsony szintről nem szabad tárgyalni

Tőkés László szerint nem szabad elbizakodnunk, gyenge lábakon állunk, mivel a Minority Safepack ügye most kerül igazán a politikai csatározások keresztútjába. Kitért arra is, hogy lényegében a magyar összefogásnak és a ma-

gyar kormánynak köszönhetően gyűltekké össze az aláírások, ami a FUEN „nagyfokú tehetetlenségére, illetve a nyugat-európai országok általános érdektelenségére vall”. Ennek tudatában sürgette az összefogást a Székely Nemzeti Ta-

Tőkés László szerint nem szabad elbizakodnunk, gyenge lábakon állunk, mivel a Minority Safepack ügye most kerül igazán a politikai csatározások keresztútjába.

nács és Nagy József Most-Híd EP képviselő kisebbségvédelmi terveket az egyesített bevetésére az egymás gyengítő kezdeményezések helyett. Tőkés László kiemelte: alacsony szintről nem szabad tárgyalni, egy esetleges néppárti támogatottságú törvénytervezetből nem hiányozhat az autonómiakövetelés sem.

Sógor Csaba és Winkler Gyula (RMDSZ) valamint a délvidéki Deli Andor (Fidesz) képviselők is hangot adtak a migrációs veszélynek. A kárpátaljai Bocskor Andrea (Fidesz) az ukrán állam egyre szélsőségesebb kisebbségellenes politikájára hívta fel a figyelmet, emlékeztetve arra, hogy ameddig az ukránok elnyomva érezték magukat, serényen az egyenjogúságra hivatkoztak, amióta többségi nemzetként élnek, módszereken elfelejtik, hogy ez másokat is megillet. Nagy József képviselő, aki nem szerepelt a felszólalók névsorában, támogatásáról biztosította a kezdeményezést. A felvetett kérdéseket, javaslatokat nem követte eszmecsere, ami sok résztvevő véleménye szerint a konferencia jelentőségének kárára vall.

KRIVÁNSZKY MIKLÓS, BRÜSSEL

A kisebbségi jogok terén az EP nem tud továbblépni az Európai Bizottság nélkül